RAADSVOORSTEL

Aan de gemeenteraad

Zaaknummer **517751**

ONDERWERP: **Lokale steun in crisis - Rekenkameronderzoek naar de Arnhemse coronasteunmaatregelen**

Voorstel

De Rekenkamer stelt de raad voor te besluiten het college van burgemeester en wethouders op te dragen:

1. De raad periodiek te voorzien van een meerjarige doorkijk op de financiële en beleidsinhoudelijke risico's als gevolg van de coronapandemie.
2. Een evaluerend gesprek te voeren met de gemeenteraad over de informatievoorziening en de (voorbereiding) van besluitvorming over onder andere de corona-steunmaatregelen en de herstelagenda.
3. De gezamenlijke afspraken die worden gemaakt op basis van een evaluerend gesprek ter besluitvorming voor te leggen aan de raad.
4. Bij besluitvorming door de raad over de inzet van de gemeente op het gebied van corona en de gevolgen daarvan eerst beleidsalternatieven ter besluitvorming voor te leggen aan de raad.
5. De werking en effecten van het Anrhems afwegingskader corona 2020-2021 te evalueren.
6. De uitkomsten van deze evaluatie te rapporteren aan de raad.

Inleiding

De Rekenkamer Arnhem heeft samen met de Rekenkamer(commissie)s van Tilburg, Breda en Oss een gezamenlijk onderzoek uitgevoerd naar de getroffen corona-steunmaatregelen en het gelopen proces tot besluitvorming daarover.

De doelstelling van het onderzoek is enerzijds om inzicht te geven in de genomen maatregelen en de besluitvorming, inclusief belangenafwegingen en risico-onderkenning, en anderzijds om te kijken hoe gemeenten van elkaar kunnen leren als het gaat om het in positie brengen van de gemeenteraden. Het onderzoek heeft niet als doel gehad om een inhoudelijk oordeel te geven over de genomen maatregelen.

De centrale vraagstelling van het onderzoek luidt als volgt:

1. *Welke regionale en lokale corona-steunmaatregelen zijn er tot op heden in de aan het onderzoek deelnemende gemeenten genomen?*
2. *Op basis van welke afwegingen en belangen en met onderkenning van welke risico's?*
3. *En wat is de informatiepositie en de rol van de gemeenteraden daarbij geweest – ook in relatie tot de kaderstellende, controlerende en volksvertegenwoordigende rol in het verdere vervolg van de coronacrisis?*

Arnhem GEMEENTE

Het eindrapport bestaat uit verschillende onderdelen. In de bestuurlijke nota staan de conclusies en aanbevelingen verwoord. Ook de reactie van het college van burgemeester en wethouders is integraal hierin opgenomen. In de nota van bevindingen zijn het feitenrelaas en de bevindingen opgenomen. De nota van bevindingen is opgebouwd uit twee delen. Er is een overkoepelende rapportage waar wordt ingegaan op de overeenkomsten en de verschillen tussen de vier gemeenten. Daarnaast is er een Arnhems deelrapport. De deelrapporten van de RK(c)'s Tilburg, Breda en Oss zijn beschikbaar op de website van de Rekenkamer Arnhem.

Argumenten

1.1 Een meerjarige doorkijk in de (financiële) gevolgen van de corona crisis maakt het mogelijk om te kunnen anticiperen op eventuele toekomstige tegen- of meevallers en vraagstukken.

Met het ontwikkelde coronadashboard met daarin cijfers en feiten op de thema's Covid-19, economie, werk & inkomen, welzijn en gemeentelijke financiële risico's hebben de raad en het college een instrument in handen om risico's en impact te kunnen monitoren. Ook nadat de corona-maatregelen worden versoepeld kan het corona-dashboard bijdragen aan zicht op de gevolgen van corona. De sturingsinformatie zoals die nu beschikbaar is door middel van dit coronadashboard kan versterkt worden door te werken met een meerjarig inzicht in de (financiële) gevolgen van corona. Logischerwijs geeft dit, vanwege allerhande onzekerheden, geen statisch inzicht. Wel kan het, juist in tijden van onzekerheid, handvatten bieden voor besluitvorming over de inzet van de gemeente.

2.1 Een evaluerend gesprek tussen raad en college draagt bij aan samen leren.

De coronapandemie zorgt voor uitzonderlijke situaties. Dat geldt zowel voor het besturen van de stad (ondersteunen van inwoners, ondernemers en instellingen) als de besluitvorming daarover. In de beginperiode van de crisis kwam daar de uitdaging bij voor de raad om als besluitvormend orgaan weer 'up en running' te worden. In de eerste maanden en ook de periode daarna zijn door college en raad keuzes gemaakt hoe het samenspel in te vullen (stellen van vragen, informeren, voorbereiden besluitvorming etc.). Daar was logischerwijs geen blauwdruk voor. Dat bekent ook dat de Rekenkamer geen vaste set met normen of te maken afspraken hiervoor heeft opgenomen in het rapport, maar dat het aan raad en college samen is om hier invulling aan te geven. Een open gesprek tussen gemeenteraad en college kan bijdragen aan samen leren over het eerste jaar. Wat ging terugkijkend goed en kan beter als het gaat om informatievoorziening en besluitvorming? Wat hebben beide bestuursorganen nodig om hun eigen taken en verantwoordelijkheden zo goed mogelijk uit te kunnen voeren ten aanzien van corona en een mogelijk nieuwe crisis?

3.1 *Het vastleggen van afspraken kan houvast bieden voor zowel de raad als het college in de komende periode.*

Het vastleggen van de afspraken die voortvloeien uit het evaluerende gesprek kan dienen als richtlijn voor de komende periode. We zijn immers nog niet uit de crisis en de nasleep daarvan. En niemand weet of en zo ja wanneer een crisis van deze omvang zich aan kan dienen. De afspraken kunnen vastgelegd in een kader informatievoorziening o.i.d zonder dat het kader daarmee voor altijd in beton gegoten is.

4.1 *Het voorleggen van beleidsalternatieven biedt de mogelijkheid om als raad vroegtijdig in een proces richting te bepalen en kaders te stellen.*

Sommige dossiers (omvangrijke en politiek- gevoelige dossiers) zijn gebaat bij een vroegtijdige richting bepaling door de gemeenteraad. Een manier om dat te doen is door te werken met beleidsalternatieven. Dat betekent concreet dat het college in een vroeg stadium van een beleidsvormingsproces alternatieven voorlegt met verschillende richtingen. Dit zijn alternatieven en richtingen die principiële keuzes bevatten op een hoog aggregatieniveau van de vraag 'wat willen we'. Er kunnen immers als verschillende politieke visies zijn hierover. Door te werken met beleidsalternatieven faciliteer je politieke debat- en besluitvorming hierover. Na het besluit van de raad over de richting, legt het college vervolgens een beleidsplan/agenda o.i.d. voor ter besluitvorming. Het enkel voorleggen van een plan, zonder dat dit voorafgegaan is door beleidsalternatieven, maakt het voor fracties lastig om op te reageren indien zij een andere visie hebben op het vraagstuk dan waar het plan op is gestoeld. Amenderen kan binnen de context van een voorgelegd plan, maar is lastig in het geval van een andere visie op de basis van het plan.

5.1 *Evalueren van het afwegingskader geeft inzicht in de vraag of het in de praktijk bijdraagt aan de bedoelde ondersteuning voor instellingen en ondernemers.*

Het Arnhems afwegingskader corona 2020-2021 is gebaseerd op uitgangspunten over de gewenste ondersteuning van instellingen en ondernemers. Het kan zijn dat de ondersteuning in de praktijk anders uitpakt dan gewenst, ook omdat wellicht niet alle effecten van het afwegingskader goed te overzien waren. Ook kan inmiddels de praktijk door veranderingen weer om een andere afweging vragen. Een evaluatie van het afwegingskader in relatie tot de gestelde doelen geeft hier inzicht in.

6.1 *De evaluatie kan aanleiding geven tot een nieuwe belangenafweging.*

Op basis van de uitkomsten van de evaluatie kan besloten worden om het afwegingskader te handhaven of juist aan te passen. Daarnaast is het mogelijk dat aanpassingen gewenst zijn op basis van maatschappelijke ontwikkelingen, op basis van het verloop van de coronapandemie etc. Door de

uitkomsten aan de raad te rapporteren wordt de raad in staat gesteld om positie in te nemen in de belangenafweging die ten grondslag ligt aan een afwegingskader.

Kanttekeningen

n.v.t.

Financiën en uitvoering

Indien uw raad besluit de aanbevelingen van de Rekenkamer over te nemen (de 6 beslispunten in het dictum), dan adviseert de Rekenkamer u het college te verzoeken binnen een termijn van drie maanden een plan van aanpak inclusief financiële consequenties aan de raad aan te bieden. In het plan van aanpak dient het college aan te geven op welke wijze de aanbevelingen (raadsbesluiten) uitgevoerd zullen worden.

Communicatie

De Rekenkamer licht het rapport aan uw raad toe tijdens een informatieve raadskamerbijeenkomst en geeft een gezamenlijk persbericht uit.

Bijlagen

Stukken voor gemeenteraad

- Rapport Rekenkamer Arnhem
- Aanbiedingsbrief
- Bijlagenboek (met de deelrapporten van Breda, Oss en Tilburg)
- Persbericht RK(c)'s Arhem, Breda, Oss en Tilburg Corona

Zaaknummer 517751

DE RAAD VAN DE GEMEENTE ARNHEM;

gelezen het Rekenkamerrapport en het voorstel van de Rekenkamer Arnhem van 8 april 2021
zaaknummer: 517751

besluit:
het college op te dragen:

1. De raad periodiek te voorzien van een meerjarige doorkijk op de financiële en beleidsinhoudelijke risico's als gevolg van de coronapandemie.
2. Een evaluerend gesprek te voeren met de gemeenteraad over de informatievoorziening en de (voorbereiding) van besluitvorming over onder andere de corona-steunmaatregelen en de herstelagenda.
3. De gezamenlijke afspraken die worden gemaakt op basis van een evaluerend gesprek ter besluitvorming voor te leggen aan de raad.
4. Bij besluitvorming door de raad over de inzet van de gemeente op het gebied van corona en de gevolgen daarvan eerst beleidsalternatieven ter besluitvorming voor te leggen aan de raad.
5. De werking en effecten van het Anrhems afwegingskader corona 2020-2021 te evalueren.
6. De uitkomsten van deze evaluatie te rapporteren aan de raad.

De griffier, De voorzitter,